

POSUDEK OPONENTA
na diplomovou práci Veroniky Cahové
Zaniklé obce Olomouckého kraje

Diplomová práce Veroniky Cahové „Zaniklé obce Olomouckého kraje“ má 94 stran a obsahuje 10 příloh (z toho 2 volné). Textová část práce je členěna do 8 kapitol (anglické shrnutí není číslováno), do textu je zařazeno 8 převzatých obrázků. V seznamu literatury je uvedeno 23 titulů, dále 19 map (z nich ale většina sloužila pouze jako topografický podklad a s tématem nesouvisí) a 14 elektronických publikací, většinou podobně bez přímého vztahu k zadání.

Práce má logickou strukturu. Po značně nestandardním úvodu (str. 4: „Zpracovávané téma není mým vlastním návrhem ...“) následuje definování cílů, které odpovídá zadání. Práce měla podle zadání i cílů:

- 1) shromáždit a uspořádat informace o zaniklých sídlech v Olomouckém kraji
- 2) zhodnotit příčiny zániku sledovaných sídel
- 3) lokalizovat zaniklá sídla a zachytit aktuální stav
- 4) sestavit tematickou mapu zaniklých sídel

Metodologicky spočíval první bod na rešerši vhodně zvolené kvalitní literatury. Výsledkem je jakýsi katalog, který tvoří podstatnou část práce (celkem 76 stran). U každé lokality je uvedena informace o poloze (pokud byla v literatuře zpracována) a době zániku. Jinak jsou hesla značně nesourodá v závislosti na dostupných zdrojích – někdy stručná, jindy obsahující z hlediska cílů práce podružné detaily (např. na Libavsku roky založení místních katolických spolků a pod.).

Zhodnocení příčin zániku sledovaných sídel v práci obsaženo není – tedy alespoň ne v samostatné kapitole, která by jakýmkoliv způsobem zobecnila údaje z katalogu. Ve velmi skromné míře se objevují údaje o době zániku, grafy v přílohách 5–8 ale nejsou podkladem pro jakékoliv závěry. Neobjevuje se ani náznak vysvětlení (nebo pokusu o vysvětlení), proč počet zdokumentovaných sídel zaniklých v 16. století (62) výrazně převyšuje ostatní období, jaké historické okolnosti k tomu vedly k nárůstu počtu zaniklých osad v 15. století, proč je u 8 obcí uveden rok zániku 1420, proč jich naopak zaniklo nečekaně málo v době třicetileté války apod.

Lokalizace byla provedena údajně na základě „srovnání historických a současných map“ (str. 6), ve skutečnosti doplněním Nekudovy Mapy zaniklých osad na Moravě z roku 1961 o sídla zrušená v souvislosti s odsunem německého obyvatelstva kraje. Zarážející je, že v lokalizační mapě nejsou všechna sídla, i když jejich přibližná poloha je známa nebo je nepřesnost v lokalizaci pod rozlišovací možnosti mapy – např. na Jesenicku je u řady v mapě nelokalizovaných sídel uvedeno dnešní katastrální území.

Zachycení aktuálního stavu bylo ve většině případů převzato z internetových stránek věnujících se opuštěným sídlům v pohraničí, samotnou autorkou pak bylo zdokumentováno fotograficky jen území části Dražanské vrchoviny, tj. lokalit podrobně popsanych (včetně mapek) v roce 1992 E. Černým. Vlastní dokumentace má charakter pouhého výčtu fotografií, z terénního průzkumu nejsou vyvozeny žádné závěry ani zevšeobecnění.

Z jazykového hlediska jde o text průměrný (občasné pravopisné chyby), formální stránku díla narušuje i nezcela dobře zvládnutý citační aparát (zcela zaniká hranice mezi převzatými a vlastními zjištěními) a mnohdy chybné používání terminologie (zejména trojice obec – osada – sídlo, které prací postupují jako synonyma). Nešťastné jsou i faktografické chyby, z nich některé by udivily i v závěrečné práci nižší úrovně než magisterské – rozloha kraje je na str. 8 uváděna 1021krát nižší, než uvádí ČSÚ (chybná jednotka a navíc použit údaj před připojením 3 obcí k 31. 12. 2005), záměna názvu města Zábřeh a názvu železniční stanice Zábřeh na Moravě, nepřesné údaje o „bývalých“ okresech apod.

Z obsahového hlediska tedy práce v podstatě ustrnula na popisné a sumarizační fázi a autorka už – zřejmě pod vlivem rozsahu – rezignovala na jakékoliv vlastní závěry. Tím přirozeně nepopírám pracnost vytvoření samotného katalogu a pečlivost, s kterou byl vytvořen, v ostatních částech práce však bylo zadání naplněno pouze částečně, případně vůbec.

Práci se značnými rozpaky doporučuji k obhajobě.